

CAPITOLUL 2

CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

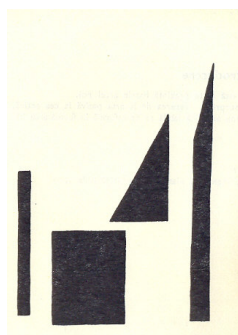
2.1. Principalele elemente de limbaj plastic

2.1.1. Linia, forma și valoarea

Arta – reprezentarea plastică a participării la viață iar linia este cea care conduce și accentuează mișcarea. (Teutsch, 1975, pag.15 - 33)

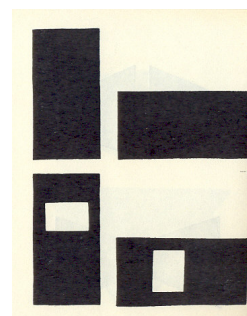
H.M.Teutsch -
Linia

H.M.Teutsch –
Verticală
Verticală înseamnă
acțiune.
Forma verticală este
purtătoare și
stimulatoare
certitudinii
fundamentale și a
acțiunii

H.M.Teutsch – Rotația
Mișcare în jurul punctului
central

H.M.Teutsch – Suprafețe
Întindere egală, percepere
variabilă a aceleiași
suprafețe- vertical =
orizontal

Exercițiul 1

Identificați diferite definiții ale liniei, punctului, spațiului și formei și explicați expresivitatea acestora.

Exercițiul 2

Realizați în creion, figuri geometrice, folosind linia ca element de limbaj plastic.
Rezolvare (Șotron), vezi link-ul de mai jos:

<http://scorpio72.wordpress.com/2012/01/23/provocarea-sotronul/> / http://orasulinviat.blogspot.ro/2009_12_01_archive.html)

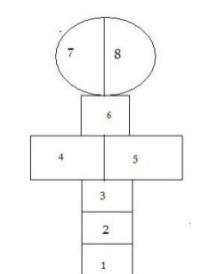

Figura 2.3 Șotron

Exercițiul 3

Redați grafic portretul din Figura 2.3 (evaluare inițială – probă percepție vizuală- 50 minute).

Rezolvare

Figura 2.3
Neagoe Basarab

Lucrare 1- probă percepție
vizuală

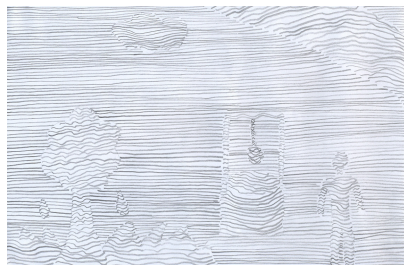

Lucrare 2- probă percepție
vizuală

Exercițiul 4

Realizați o compoziție în creion, folosind linia ca element de limbaj plastic, pornind de la cuvintele *fântână*, *copil*, *nori*, *iarbă* și *frunză* (evaluare inițială – probă de creativitate - 15 minute).

Rezolvare

Lucrare 1 - probă de creativitate

Lucrare 2 - probă de creativitate

Lucrare 3 - probă de creativitate

Exercițiul 5

Realizați o compoziție în creion, folosind linia ca element de limbaj plastic, pornind de la cinci

cuvinte alese întâmplător.

Exercițiul 6

Realizați un autoportret în creion, folosind oglinda.

Exercițiul 7

Realizați portretul unei colege, în creion.

Rezolvare

Figura 2.4 Portret 1

Figura 2.5 Portret 2

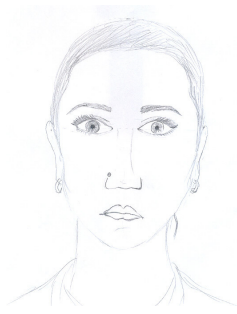

Figura 2.6 Portret 3

Figura 2.7 Portret 4

Exercițiul 8

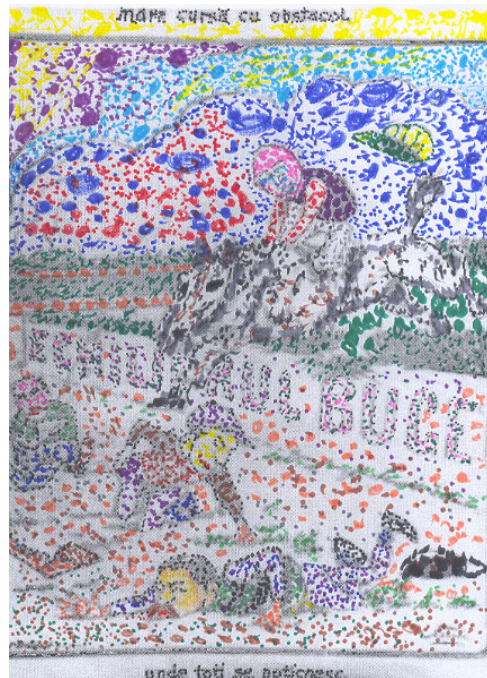
Realizați umplerea suprafețelor din Figura 2.8. Vezi link-ul de mai jos:

(<http://www.moftulroman.ro/mofturi-vechi/pictorul-nicolae-mantu-a-facut-grafica-satirica-pentru-qmoftul-romanq>)

Se folosește punctul ca element de limbaj plastic (lucrare pe grupe – timp 30 minute).

Figura 2.8 Nicolae Mantu - Caricatură în Moftul Român

Rezolvare - Lucrare 1 (grup)

Exercițiul 9

Pornind de la detaliile din figurile 2.9, 2.10, 2.11, 2.12 și 2.13 realizați o compoziție în creion.

Capitolul II: CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Figura 2.9
Detaliu 1

Figura 2.10
Detaliu 2

Figura 2.11
Detaliu 3

Figura 2.12
Detaliu 4

Figura 2.13
Detaliu 5

Rezolvare

Figura 2.14 Lucrare 1 - Detaliu 1

Figura 2.15 Lucrare 2 - Detaliu 1

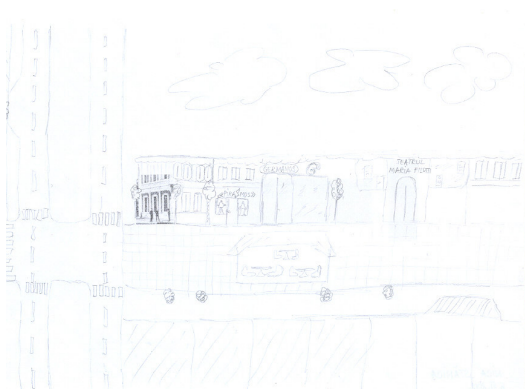

Figura 2.16 Lucrare 3 - Detaliu 1

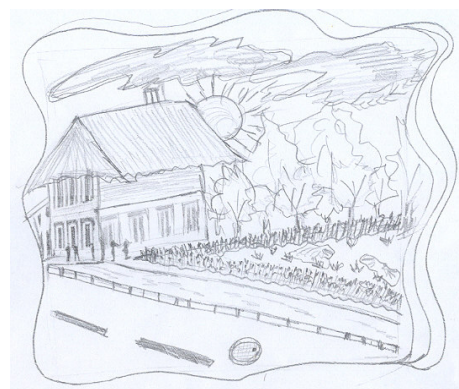

Figura 2.17 Lucrare 4 - Detaliu 1

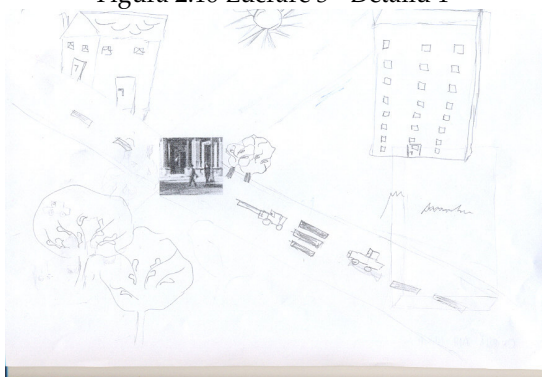

Figura 2.18 Lucrare 5 - Detaliu 3

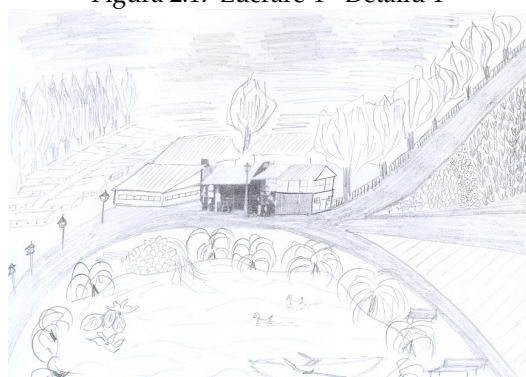

Figura 2.19 Lucrare 6 - Detaliu 5

Figura 2.20 Lucrare 7 - Detaliu 5

Salvador Dali- Galatée în sfere, 1952 Pentru Dali aceasta este culmea bucuriei, o monarhie anarhică, unitatea universului. Este un veritabil tur de forță tehnică care atinge în planul mistic un vârf de puritate și extaz delirant. Credem că se aude ceea ce Mozart numea muzica sferelor în care se mișcă sirenele. (Néret, 1997, pag. 69)

2.1.2. Culoarea

Prin razele de lumină înțeleg părțile ei cele mai mici (Newton, 1704, pag.11)

Peter Paul Rubens – Curcubeul, 1563 86x129, Sankt Petesburg

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rubens-Landscape_.with_.Rainbow1632-1635.jpg

Culorile luminii omogene eu le numesc primare (Newton, 1704, pag.13)

Lumea obiectivă era considerată drept hrană a simțurilor, iar cunoașterea un act alimentar... Această concepție explică de ce lumea obiectivă este numită "obiect de care trebuie să te bucuri sau să-l mănânci, iar subiectul cunoscător este numit cel care are parte de bucurie sau de mâncare" (Al-George, 2011, pag.210).

Astfel, combinarea sucurilor de fructe (Figura 2.21) și consumarea acestora ar putea fi o modalitate atractivă de a-i învăța pe copii combinarea culorilor. Prezentarea unor picturi conținând legume sau fructe, poate trezi interes elevilor în scopul realizării unor figurări după natură, asemenea celor compuse de Giuseppe Arcimboldo. Vezi link-ul de mai jos: <http://www.eurocles.com/arpoma/@rep-noir.php?action=scan&rep=../peinture/oeuvres//arcimboldo>

Figura 2.21 Fructe pentru suc

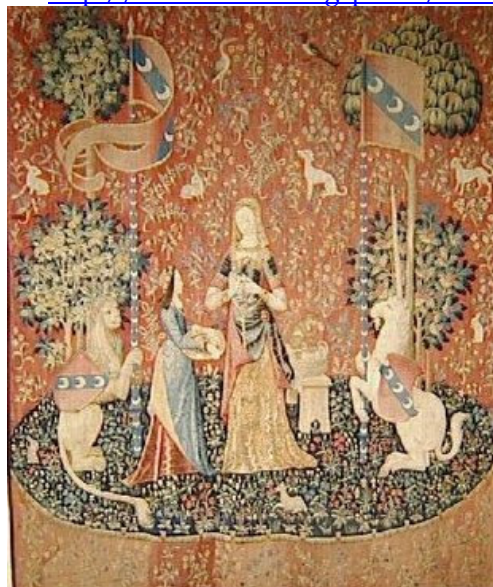
Giuseppe Arcimboldo - Cele 4 anotimpuri - Vara, 1563, 67x51 cm., Viena

Giuseppe Arcimboldo - Grădinarul vegetal, 1590, 35x24 cm., Cremona

Subiecte specifice lumii copiilor se regăsesc și în lucrările de tapiserie medievală. Un exemplu este opera intitulată *Doamna cu licornul* expusă la Paris, ce conține o serie de șase tapiserii, lucrare ce a fost deja folosită ca model la o grădiniță de copii. Vezi link-ul de mai jos:

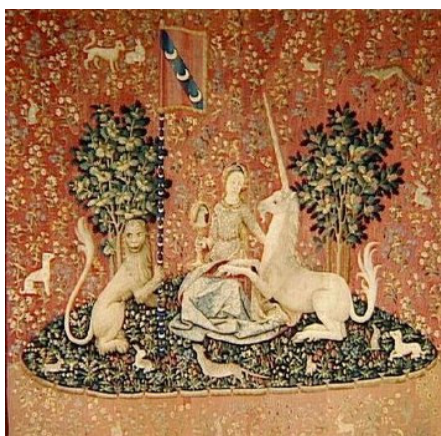
<http://istoria-artei.blogspot.ro/2009/03/unicornul.html>

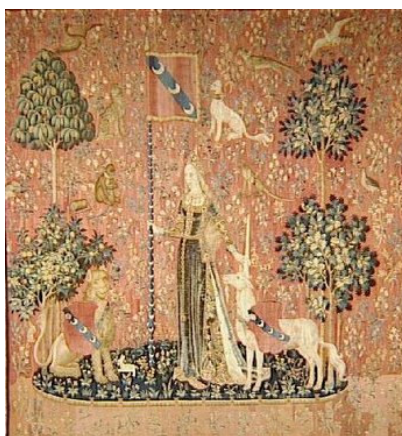
Mirosul

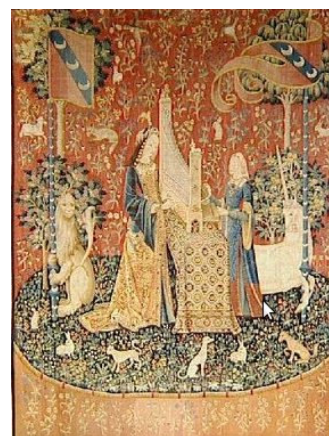
Gustul

Vederea

Atingerea

Auzul

În figurile 2.22 și 2.23 sunt prezentate lucrări ale copiilor din învățământul preșcolar, inspirate din tapiseria mai sus amintită. Vezi link-ul de mai jos:

<http://orasul-inviat.blogspot.ro/2009/11/ttte.html>

Figura 2.22 Irina, 5 ani

Figura 2.23 Olga, 6 ani

Capitolul II: CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Este cunoscut faptul că un aspect particular al gândirii creative este visul (Rawlinson, 1998, pag. 25), iar transpunerea unui vis într-o compoziție stimulează creativitatea cursanților.

Exercițiul 1

Identificați diferite definiții pentru conceptele culoare, culori primare / derivate / colaterale / complementare, ton, nuanță, tentă, ruperea tentei, culoare modulată, pata picturală, pata plată.

Exercițiul 2

Realizați în acuarelă / tempera lucrarea din Figura 2.24, folosind culoarea ca element de limbaj plastic (evaluare inițială – probă culoare - 30 minute). Vezi link-ul de mai jos:

<https://sites.google.com/site/gigantiiultimeiglaciatiuni1/home/pestera-coliboaia---cea-mai-veche-arta-parietala-din-europa>

Figura 2.24.a - Model probă
Peștera Coliboaia

Figura 2.24.b - Rezolvare Lucrare 1,
probă culoare

Figura 2.24.c - Rezolvare Lucrare 2,
probă culoare

Figura 2.24.d - Rezolvare Lucrare 3,
probă culoare

Exercițiul 3

Realizați ilustrația pentru o strofă din poezia *Iarna pe uliță* de George Coșbuc, încadrând textul în lucrare.

Rezolvare

Lucrare 1

Lucrare 2

Lucrare 3

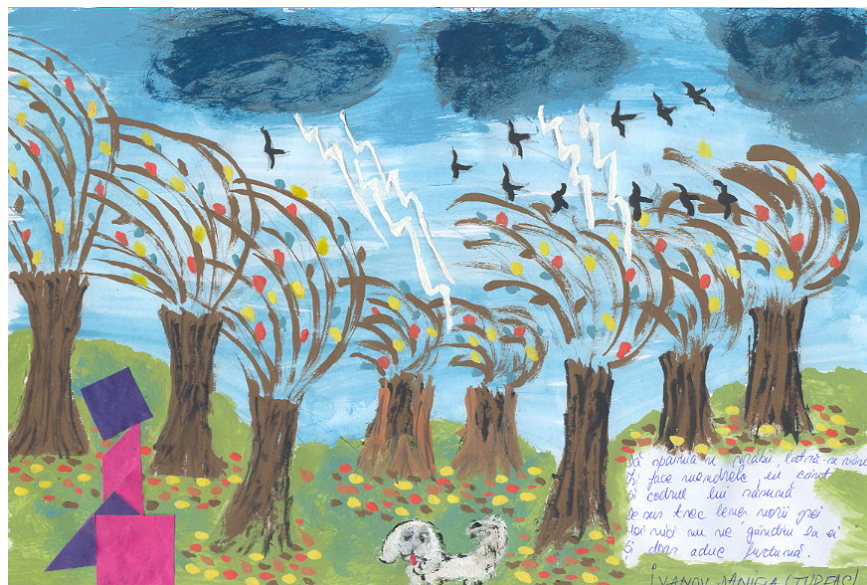
Lucrare 4

Lucrare 5

Lucrare 6

Lucrare 7

Observație: Lucrările se realizează numai în orele de seminar pentru a se evita utilizarea altor surse de inspirație, ca în desenul realizat acasă prezentat în Figura 2.25, care deși este bine realizat, este lipsit de originalitate, diferind total de cel al colegelor compuse la școală.

Figura 2.25 Lucrare 8

Exercițiul 4

Realizați transpunerea unui vis într-un desen.

Capitolul II: CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Rezolvare

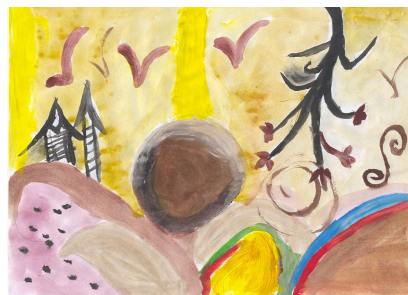
Lucrare 1

Lucrare 2

Lucrare 3

Lucrare 4

Lucrare 5

Exercițiul 5

Identificați diferite definiții pentru juxtapunere, contrast, tipuri de contraste, acord cromatic, dominanta cromatică, compoziția statică /dinamică și exemplificați.

Rezolvare – contrast, tipuri de contraste

Documentare realizată de Enache Camelia anul III, P.I.P.P.

Definiție: **Contrastul** este o opoziție puternică între două sau mai multe stări, acțiuni, lucruri etc.

Există următoarele tipuri de contrast:

A. Contrastul închis-deschis sau valoric

Contrastul închis-deschis este un contrast valoric, și tocmai din acest motiv putem vorbi despre el chiar și când folosim doar nonculori (alb, negru, gri) sau combinații între o culoare și o nonculoare.

Culorile pure deschise pleacă de la galben, aceasta fiind cea mai deschisă, și ajung până la granița roșu-verde. De la verde (pe cercul cromatic) vorbim de culori pure închise, violetul fiind cea mai închisă.

Culorile complementare cele mai apropiate din punct de vedere valoric sunt roșul și verdele.

B. Contrastul culorilor în sine

Contrastul este cu atât mai clar diferențiat cu cât utilizăm culori mai pure și mai apropiate de cele trei culori principale ale spectrului: roșu, galben și albastru.

Acest tip de contrast este adesea folosit în amenajările minimaliste și pentru suprafețe de mici dimensiuni. Ca exemplu, imaginați-vă o încăpere micuță cu pereții albi și mobilier deschis la culoare (lemn natur). O serie de obiecte intens colorate (și având același grad de saturație) va fi exact ce trebuie pentru a obține un efect tonic, intens, caracteristici ale acestui tip de contrast al culorilor în sine. Această abordare este recomandată interioarelor cu dominantă de alb (exclusiv), persoanelor curajoase.

C. Contrastul cantitativ

Contrastul cantitativ este ușor de înțeles și de aplicat. În general, este vorba de combinații de culori pe suprafețe diferite ca întindere.

D. Contrastul calitativ

Calitatea culorilor reprezintă gradul lor de puritate, adică situația lor. Cu cât o culoare virează mai mult către alb sau negru este mai desaturată, cu cât este mai intensă cu atât este mai saturată. Culorile intense au capacitatea de a atrage privirea. Culorile pure, desaturate, au proprietatea de a fi mai ușor tolerate de ochi pe suprafețe largi și sunt folosite pentru fundaluri etc.

Contrastul de calitate este în strânsă legătură cu contrastul de cantitate. Pentru a se obține o armonie, este de preferat să se utilizeze culorile pure, intense, puternice, în cantități mici, iar culorile desaturate pe suprafețe largi.

E. Contrastul complementarelor

Contrastul complementarelor este extrem de complex și foarte puternic, implicând contrastul din cadrul unei perechi de culori complementare (oranj-albastru, roșu-verde, galben-violet); fiecare dintre aceste perechi conține o culoare principală și una secundară, o culoare caldă și una rece, o culoare deschisă și una închisă. Singurele două culori complementare care au valori egale sunt roșul și verdele. *Forța* acestui tip de contrast vine exact din caracteristicile perechilor de complementare, pe care, dacă le combinăm, aducem automat în *amestec* componenta cromatică a întregului spectru.

Există însă un inconvenient în folosirea excesivă a complementarelor. Apelând în mod repetat doar la combinațiile dintre complementare, nu vom face decât să exagerăm, armonia cromatică nerezumându-se numai la *faimoasa* și atât de utilizată combinație oranj-albastru

sau roșu-verde.

Jan Brueghel - Orfeu în infern

F. Contrastul cald-rece sau caloric

Culori calde sunt galbenul, oranjul și roșul, iar culori reci sunt verdele, albastrul și violetul. După cum precizez și mai sus, fiecare pereche de complementare este în sine un contrast caloric. Pe de altă parte, în funcție de saturația și varietățile cromatice ale culorilor, fiecare culoare în sine poate fi *mai caldă* sau *mai rece*.

De exemplu, un lila (nuanță de violet) poate fi numit mai cald decât o anumită calitate de galben desaturat pe care o percepem ca fiind rece, deși teoretic, galbenul este cald, iar violetul rece. Acest tip de contrast caloric poate apărea și între două nuanțe ale aceleiași culori: în apropierea unui lila, un violet purpuriu (care virează mult spre roșu) va fi perceput ca fiind cald; lângă un albastru pur, turcoazul va fi perceput ca fiind cald (deși prin definiția lui, turcoazul este o culoare rece).

Nicola-Acvariu cu pești

Raisa - Acvariu cu pești

Exercițiul 6

Citiți, din manualul pentru clasa a IX-a, analiza operei prezentată în Figura 2.26 și realizați un scurt comentariu pentru pictura (*Mari pictori*, 2001, Publishing Service) din Figura 2.27.

Adaptați comentariul pentru desenele prezentate în figurile 2.27, 2.28, 2.29, 2.30, 2.31 și 2.32.

Figura 2.26
Diego Velázquez - Însoțitoarele sau
Meninele 1656

Figura 2.27
Rafael - Doamnă cu unicorn
1505 - 1506, Roma

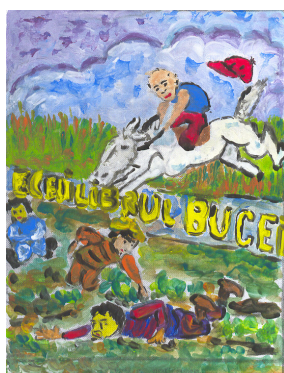

Figura 2.27 Lucrare 1

Figura 2.28 Lucrare 2

Figura 2.29 Lucrare 3

Figura 2.30 Lucrare 4

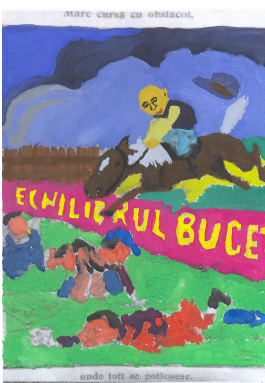

Figura 2.31 Lucrare 5

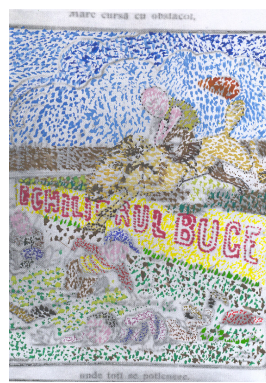

Figura 2.32 Lucrare 6

Capitolul II: CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Exercițiul 7

Propuneți un titlu pentru pictura din Figura 2.33, identificați autorul și titlul real.

Figura 2.33 Pictură realizată în anul 1515, Galleria Borghese, Roma

Exercițiul 8

Picturile din figurile 2.34, 2.35, 2.36 și 2.37 realizate de pictorul Marc Chagall sunt fantastice? Argumentați.

Figura 2.34 Marc Chagall – Eu și satul, 1911 - 1912, New York

Figura 2.35 Marc Chagall – Plimbarea, 1913, Leningrad

Figura 2.36 Marc Chagall – Aniversarea, 1915, New York

Figura 2.37 Marc Chagall - Femeia gravidă, 1913, Paris

2.2. Aplicații diverse

Exercițiul 1

Realizați din materiale din hârtie, folosind diverse tehnici (colaj, Tangram, Origami), produsele din figurile 2.38, 2.39 și 2.40

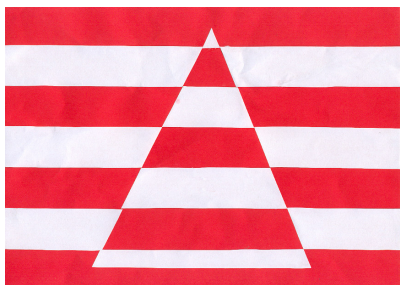

Figura 2.38 Colaj

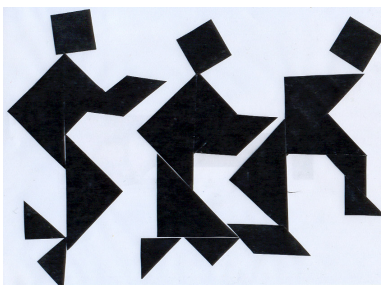

Figura 2.39 Tangram

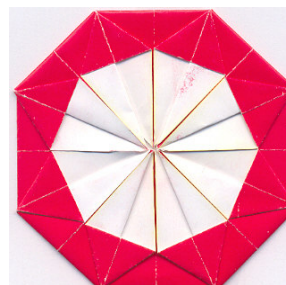

Figura 2.40 Origami

Exercițiul 2

Scanați sau fotografiați lucrarea realizată în tehnica Tangram. Separați, prin prelucrare cu ajutorul unui soft grafic (Paint, Gimp, etc.), cele 3 personaje realizate. Realizați o prezentare formată din șase slide-uri în Power Point considerând 0.1 s ca timp de tranziție a slide-urilor. Personajele separate se introduc peste un fundal reprezentat de un desen deja realizat ca în figurile de la 2.41 la 2.46.

Exercițiul 3

Fotografiați școala în care ați învățat în ciclul primar și un/o monument/clădire reprezentativă din satul/orașul în care v-ați născut.

Figura 2.41 Slide 1

Figura 2.42 Slide 2

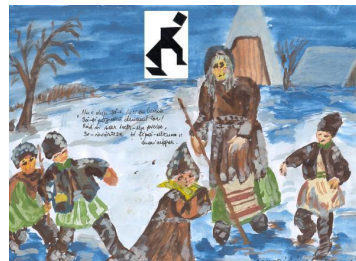

Figura 2.43 Slide 3

Notă: Pentru elevi este foarte utilă prelucrarea de imagine realizată la acest exercițiu deoarece se dezvoltă coordonarea mână - ochi.

Figura 2.44 Slide 4

Figura 2.45 Slide 5

Figura 2.46 Slide 6

Capitolul II: CURRICULUMUL DISCIPLINELOR DIN ARIA CURRICULARĂ ARTE ȘI TEHNOLOGII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Exercițiul 4

Realizați o documentare referitoare la portul popular dintr-o anumită regiune a țării și confecționați o păpușă a cărei îmbrăcăminte să fie inspirată din acel port.

Exercițiul 5

Realizați o animație cu 10 cadre.

Rezolvări

Exercițiul 3

Școala nr.26, Galați

Monumentul eroilor, Galați

Exercițiul 4

Figura 2.47 Port popular ce preia elemente specifice zonei Brăila

Figura 2.48 Diverse adaptări pentru portul popular

FRUMUSEȚEA ȘI BOGĂȚIA SPIRITUALĂ A ȚĂRANULUI ROMÂN

Patrimoniul nostru cultural păstrează moștenirea lăsată de moșii și strămoșii noștri referitoare la portul românesc. Datoria noastră este ca această moștenire să o păstrăm și să o transmitem generațiilor viitoare pentru a o cunoaște, a o aprofunda, a o iubi și de a o răspândi.

Costumul popular românesc este o valoare a culturii noastre naționale de o mare bogăție spirituală. În zona Brăilei, piesele cele mai vechi (secolul al XIX-lea) se mai găsesc în cuferele bătrânelor din satele brăilene și sunt păstrate pentru a fi folosite cu ocazia datinilor de Anul Nou sau la serbările populare. În costumul popular femeiesc sau bărbătesc din secolul al XIX-lea s-au păstrat elemente străvechi: cămașa încrețită la gât și la mâneci (fusta numită mai recent androc). Materialele folosite pentru confecționarea costumului popular erau alese în funcție de anotimp, vârstă, sex, ocupații și posibilități.

De obicei, cămășile femeiești sau bărbătești se confecționau din pânză de in. Bumbacul subțire, care apare în lumea satului brăilean în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, se folosea pentru cămășile cu platcă ale femeilor și fetelor. Costumul popular femeiesc din zona Brăilei era compus din: tulpane, tismele (basma mare), maramă, cămăși (drepte sau cu platcă), fustă, ie, fotă, brăcii (bete) și pistelici.

Costumul femeiesc, confecționat de obicei de tânăra fată înainte de căsătorie, era purtat la diferite ocazii (hore, nunți etc.) până la bătrânețe. În funcție de vârstă se schimbau cromatica și structura decorativă a unor piese. Costumul de sărbătoare al fetelor tinere are cămașa-ie, detașată de poale-fusta. Frecvent și caracteristic este tipul de ie încrețită la gât, fără guleraș, gura obținându-se prin încrețirea foilor de pânză care alcătuiau mânecile și trupul, strângându-se cu un șiret terminat cu doi canafi. Mânecile care porneau din încrețitura de la gât erau largi și drepte de sus până jos. Motivele florale și geometrice erau cusute de obicei la tânăra fată și la tânăra mireasă cu mătase albă. Motivele erau cusute în râuri pe piept și chiar pe mâneci. La gât se făceau codri sau, mai nou, pielea găinii pentru a se putea băga șnurul.

Fusta avea și ea pe poale același model ales ca și la ie lucrat tot cu mătase albă. Costumul popular de fată se încadrează în categoria costumului cu catrință, dar pe care localnicii le numesc fote: două șorțuri de lână dispuse simetric în față și în spate, identice ca formă și ornamente. Câmpul este negru având pe jumătatea inferioară benzi cu alesături, motive geometrice variate, ochiuri, melcișori, orzișori încadrate de vărgi cu o cromatică vie: roșu, alb,

galben, albastru, verde. Fotele se prindeau cu betele lungi și înguste țesute din lână colorată și împodobite cu mărgelile pe margini.

Ilicul era confecționat din aba, decoltat cu găitane negre, după moda turcească. Pe cap tânăra țărăncă avea maramă de borangic sau tulpan confecționat din pânză albă sub formă de triunghi împodobit cu dantelă sau mărgelile. Unele tulpane de sărbătoare aveau prinși fluturi metalici sau icusari, bănuți de aur turcești. Podoabele erau din aur: salba din lefți și cercei din icusari făceau parte din zestrea fetelor de măritat, de cele mai multe ori erau vânduți după primul an de căsătorie pentru ca tinerii să-și poată cumpăra o vatră de casă. La nuntă se obișnuia ca acești icusari să fie prinși mirelui în piept alături de floarea de nuntă.

Cămașa dreaptă, cămașa cu platecă sau cămașa de muncă era un fel de cămășoi lung confecționat din bumbac, mai rar din in sau cânepă. Motivele ornamentale constau din puișori cusuți cu arnici roșu la tinerele fete, iar la femei și bătrâne, cu negru sau albastru. Aceste cusături erau distribuite pe poale, pe umăr(altită) în jurul încheieturii de la mâneci. La gât se făcea juruleț cu iglița. Mânecele aveau cusute râuri și râmboaie sau șireturi, iar pe piept și spate brăduți sau orzișori. Ocazional se puneau fluturi și mărgelile colorate. Motivele florale au apărut mult mai târziu.

Pistelica era un fel de șorț purtat de femei la muncă, îngust și lung până la glezne, compus uneori din două bucăți prinse cap la cap. Era țesută din lână roșie sau neagră, cu vârgi și alesături simple sau mai complicate asemănătoare fotei.

Studiile făcute, cercetările și mai ales culegerile etnografice au reușit să reconstituie acest port popular de o mare frumusețe. Cercul de cusături tradiționale din cadrul Palatului Copiilor din Brăila urmărește crearea de costume populare din zona Brăilei, măști și tapiserii cu modele diferite. Există oameni cu suflet românesc care luptă ca moștenirea lăsată de înaintașii noștri să strălucească încă pe costumul popular brăilean cusut în zilele noastre.

CÂNDEA (DRĂGOI) CONSTANȚA
ANUL III
P.I.P.P.